

Voortgangscommissie

Sint Maarten

Vierendertigste rapportage aan het ministerieel overleg over de periode

1 april 2019 – 1 juli 2019

De Voortgangscommissie:

N. Schoof, voorzitter

Mr. M. Marijnen, lid,

Mr. J.J. Rogers, lid

Mr G.J. Stortelers en A.T. Rey, secretariaat

augustus 2019

Inhoudsopgave

1. Algemeen	3
2. Korps Politie Sint Maarten (KPSM).....	5
3. Gevangenis Point Blanche (PBP).....	6
4. Overzicht van aanbevelingen	10

Bijlagen:

- Uitvoeringsrapportage van KPSM, dd. juli 2019

1. Algemeen

De voortgangscommissie van Sint Maarten biedt u hierbij de vierendertigste voortgangsrapportage aan over de uitvoering van de plannen van aanpak van Sint Maarten over het tweede kwartaal van 2019. Het werkbezoek van de commissie vond plaats van 28 juli tot en met 2 augustus 2019. Het volgende werkbezoek zal plaatsvinden in de week van 28 oktober 2019.

Gesprekspartners tijdens dit bezoek waren op bestuurlijk niveau de minister-president, de minister van Justitie, de minister van Financiën en de minister van Onderwijs, Cultuur, jeugd en Sport.

Ambtelijke gesprekspartners waren:

- de hoofdofficier van justitie;
- de vertegenwoordiger van Nederland te Philipsburg;
- de korpschef en zijn MT leden en het hoofd van het Nederlandse detachement van de Nationale politie op Sint Maarten;
- de directeur van de gevangenis Point Blanche het Miss Laliecentre;
- de SG van Justitie;
- het wnd. Hoofd van de reclassering (Stichting Justitiële instellingen Sint Maarten);
- de projectleider van de gevangenis; en
- de secretaris van de ministerraad.

Ter voorbereiding op een bijeenkomst van het CFT, Raad voor de Rechtshandhaving en de voortgangscommissie in oktober van dit jaar sprak de commissie met het Sint Maartense lid van de Raad. Aan het eind van het werkbezoek informeerde de commissie met de waarnemend Gouverneur over de algemene bevindingen tijdens het werkbezoek.

De commissie betreurt dat van de gevangenis geen uitvoeringsrapportage werd ontvangen. Dit is temeer jammer omdat tijdens de vele gesprekken wel bleek dat er op diverse onderdelen activiteiten zijn ondernomen.

De commissie heeft begrepen dat er al geruime tijd geen ministerieel overleg meer is gehouden. Het MO is in de AMvRB bedoeld als bestuurlijk sturingsoverleg en de commissie acht het van groot belang dat het overleg wordt gebruikt om de voortgang te bevorderen door onderling overleg en het nemen van besluiten. In het bijzonder geldt dat nu er een breed gedragen detentieplan moet worden uitgevoerd op Sint Maarten.

De commissie herhaalt het verzoek om afschrift te krijgen van het verslag van het MO.

De minister heeft op de conceptrapportage een schriftelijke reactie gezonden. De commissie heeft daarop een antwoordbrief, gedateerd 6 september 2019, gezonden. Beide brieven zijn als bijlage bij deze rapportage gevoegd.

Al geruime tijd dringt de commissie aan op een ingrijpende herstructurering van het ministerie van justitie. De commissie heeft moeten constateren dat er in deze wel voornemens zijn, maar nog geen noemenswaardige voortgang is geboekt.

Algemeen beeld

Politie.

De commissie is verheugd dat deze minister van Justitie het functieboek van het KPSM formeel heeft vastgesteld. Het vormt een belangrijke basis voor de goede ontwikkeling die het korps nu doormaakt. Commissie is daar positief over. Indien deze ontwikkeling zich zo door zet en via onderlinge auditing tussen de korpsen van de vier landen en de Raad voor de Rechtshandhaving geborgd wordt, zou de betrokkenheid van de commissie bij het einde van de huidige Samenwerkingsregeling in oktober 2020 kunnen worden beëindigd.

Gevangeniswezen.

Hoewel er zeker voortgang is waar te nemen en er hard gewerkt wordt door de minister, zijn staf en het diensthoofd, loopt de ontwikkeling langzamer dan verwacht, gehoopt en noodzakelijk. Bovendien is de focus -noodzakelijkerwijs- vooral gericht op herstel van de schade na Irma en het weer op gang krijgen van een al vòòr Irma verwaarloosd gevangeniswezen. Geen zicht is er op de integrale aanpak van het brede detentieplan dat beide landen via het MO in oktober 2018 als nieuw plan van aanpak hebben aanvaard. Het belangrijkste advies van de commissie blijft dan ook dit plan van aanpak van een concreet, haalbaar en toetsbaar uitvoeringsprogramma te voorzien. In het hoofdstuk over de gevangenis gaat de commissie hier nader op in.

Begroting goedgekeurd

In juni is de begroting van het land Sint Maarten goedgekeurd, waardoor enkele projecten van justitie, die daarin zijn opgenomen, gestart kunnen worden. In het bijzonder geldt dat voor het voortzetten van de Nederlandse ondersteuning voor de politie en projecten van de gevangenis, waaronder de werving van personeel.

2. Korps Politie Sint Maarten

Criminaliteitscijfers 2018

De korpschef gaf een presentatie aan de commissie, in aanwezigheid van een vertegenwoordiging van de Raad voor de Rechtshandhaving, over de criminaliteitscijfers van 2018. Hij maakte een vergelijking met de omliggende landen wat voor Sint Maarten een betrekkelijk positief beeld oplevert. Naar Nederlandse maatstaven afgezet wijst het op een fikse criminaliteit die een stevig veiligheidsbeleid en politiekorps vereist.

Soremar building

Tijdens het werkbezoek bracht de commissie een bezoek aan de lesfaciliteiten van het korps en de tijdelijke voorziening voor de schietbaan in Hope estate. Als tijdelijke voorziening voldoen de bezichtigde objecten aan het doel, doch voor de langere termijn blijft een permanente locatie, zoals in de oorspronkelijke planning opgenomen, noodzakelijk. Het verworven pand dat daarvoor moest dienen, het Soremar gebouw, is een paar jaar geleden wel geopend, doch niet zodanig ingericht dat het in gebruik kon worden genomen. Het gebouw moet ook de permanente locatie voor de centrale meldkamer worden.

Tijdens de orkanen raakte het gebouw zwaar beschadigd en sedertdien zijn er geen herstelactiviteiten geweest, laat staan dat er aan de inrichting van het gebouw is gewerkt.

Functieboek en formatieplan

Op 20 juni 2019 heeft de commissie per brief aan de minister het advies op het gewijzigde functieboek en formatieplan van de politie gezonden. Het plan behelst, kort gezegd, een herschikking van de onderdelen in het korps en verschuiving van taken tussen de onderdelen, deels verband houdende met nieuwe taken. De formatie wordt in het plan uitgebreid tot 320 fte.

Het advies van de commissie is positief, met dien verstande dat een uitbreiding van 26 fte ten opzichte van het bestaande formatieplan noopt tot intensivering van de werving van nieuw personeel. De feitelijke executieve sterkte van het korps is momenteel 215, inclusief agenten in opleiding en ondersteuning van de nationale politie.

De commissie constateerde al eerder dat de korpsleiding van het KPSM veel onderdelen uit het verbeterplan van het oorspronkelijke plan van aanpak heeft uitgevoerd. Een wezenlijk onderdeel echter, de groei van het korps, blijft achter zeker nu de ambitie in het nieuwe formatieplan nog hoger is gesteld. De commissie heeft daarom om een aangepast groeiplan verzocht, waarin met de uitbreiding rekening wordt gehouden, alsmede met een prognose van de uitstroom. Indien die planning op tafel komt en voorzieningen voor de uitvoering worden getroffen én er schot komt in de reparatie en inrichting van het Soremar gebouw kan voor het eind van de huidige Samenwerkingsregeling in 2020 de betrokkenheid van deze commissie eindigen.

3. Gevangenis Point Blanche

Het is goed te constateren dat op basis van de gesprekken met de minister en de ketenpartners dat de minister ontvankelijk blijkt voor het brede veiligheidsperspectief. De minister gaf aan drie themaconferenties te plannen over jeugdcriminaliteitspreventie, huiselijk geweld en witwassen van geld.

Preventiemaatregelen moeten worden genomen om de instroom van vaak jonge gedetineerden te voorkomen. Door de rechterlijke uitspraak van maart 2017 is de capaciteit van de gevangenis al voor de orkanen van september 2017 met een derde afgenomen en dat wordt na herstel van de gevangenis niet beter.

Tijdens het gesprek met de directeur van de gevangenis ontving de commissie veel informatie over het reilen en zeilen binnen de gevangenis. Hij verstrekke de commissie zijn prioriteitenlijst die hij naar aanleiding van de eerste 100 dagen in zijn functie heeft opgesteld. Daaruit blijkt er een structureel tekort is aan personeel waardoor veel overuren moeten worden gemaakt, wat weer als gevolg heeft dat er fouten worden gemaakt. De oorzaak zit vooral in een hoog kort ziekteverzuim. De directeur is met meerdere partijen in gesprek om dat terug te dringen.

Ondanks het beperkte personeelsbestand laat hij de cursussen en dagbesteding zoveel mogelijk doorgaan. Om dat verder te stimuleren heeft hij met het ministerie van VSA (arbeidszaken), de stichting SJIB (reclassering) een uitvoerig MOU getekend die opgeleide gedetineerden naar werk moeten leiden. Een eerder met het NIPA gesloten MOU heeft nog geen definitief vervolg gekregen.

Tot zijn prioriteiten behoort het op orde brengen van het personeelsbestand. Hij heeft een hoofd bedrijfsvoering geselecteerd, die op korte termijn kan beginnen en managementondersteuning georganiseerd. Voorts richt hij zijn activiteiten op het terughalen van absent personeel naar het werk en de terugkeer van elders geplaatste personeelsleden om ook op die manier het personeelsbestand weer op peil te brengen. In november zullen 15 nieuwe personeelsleden van de opleiding komen; 12 daarvan zullen aan de ploegendienst van Point Blanche worden toegevoegd en 3 in de beveiliging van het MLC.

Voor de beveiliging is het contract met de VKS voor enkele maanden verlengd; het voornemen is in november 20 personeelsleden te werven om de beveiliging van de VKS over te nemen.

Waar het gaat om de interne veiligheid is de brandveiligheid niet op orde. Een brandveiligheidsinspectie van de brandweer laat zien dat onder meer rookmelders, noodverlichting en brandblussers onvoldoend zijn. Het brandalarmsysteem werkt gedeeltelijk en van de camera's werkt bijna de helft niet. Meer gedetailleerde info is te lezen in de rapportage over afsprakenlijstje van oktober 2018.

In het functieboek en formatieplan van de gevangenis heeft hij enkele wijzigingen voorgesteld; de concepten zullen op korte termijn naar de minister worden gezonden.

De commissie ziet dat de directeur hard toewerkt naar normalisering van het regime in de gevangenis en anticipeert op toekomstige ontwikkelingen.

Commissie van toezicht

Tijdens het vorige werkbezoek heeft de commissie kennisgemaakt met de nieuwe voorzitter en secretaris van de Commissie van Toezicht van de gevangenis. Dit contact zal tijdens het werkbezoek in oktober een vervolg krijgen in de vorm van een gezamenlijk overleg van de voortgangscommissie met de Raad voor de Rechtshandhaving en de Commissie van Toezicht over de detentie op Sint Maarten.

Uitvoeringsrapportage

Ook constateert de commissie dat er regelmatig en structureel contact is tussen het ministerie en de directeur. Met hem besprak de commissie het ontbreken van een uitvoeringsrapportage van de gevangenis. Voorheen werd deze op het ministerie gemaakt, doch de juiste weg is dat het diensthoofd de uitvoeringsrapportage opstelt en dat die via de minister aan de commissie wordt aangeboden. De directeur was daarmee niet bekend, doch zegde toe daaraan mee te zullen werken. Afgesproken werd dat de commissie met een opzet voor een rapportageformat komt, die bij de volgende rapportage kan worden gebruikt.

Jeugdinrichting

Bij het bezoek aan het MLC kon worden geconstateerd dat de speciaal beveiligde deuren voor de kamers zijn afgeleverd; vanwege technische problemen is de installatie vertraagd. Tegelijkertijd worden de toiletten in de kamers vervangen door geïntegreerde (vandalabestendige) rvs-toiletunits volgens de eisen die de gevangenis daaraan stelt. De werving voor enkele specialistische medewerkers is gestart en mogelijk worden orthopedagogen via een instelling ingehuurd. Er wordt hard gewerkt op de plaatsing van in elk geval één jongere conform het verzoek van de hoofdofficier op zeer korte termijn mogelijk te maken. De maximumcapaciteit wordt op 12 jongeren gesteld.

Cel containers

Als gevolg van de rechterlijke uitspraak van maart 2017 is de celcapaciteit in Point Blanche beperkt tot twee gedetineerden per cel. Snelle capaciteitsuitbreiding is nodig om de hoge kosten van het verblijf van gedetineerden in het buitenland te beperken. Om daarin te voorzien heeft de minister tegenover de commissie bevestigd dat hij besloten heeft de cel containers, die door minister Dekker zijn aangeboden en uit Bonaire moeten komen, als tijdelijke detentievoorziening te gaan gebruiken. De voorbereiding voor de aanpassing van de infrastructuur in de gevangenis en de overbrenging van de containers naar Sint Maarten is in gang gezet. Ingebruikneming van de containers moet in november samenvallen met de versterking van de bezetting met 14 bewaarders; 12 afkomstig uit de huidige opleiding en 2 via werving.

De commissie wijst erop dat er flinke spanning zit tussen de inzet van de containers en de veiligheid en humanitaire behandeling binnen de gevangenis. De directeur verwacht binnen een jaar meer dan 80% langgestraften te hebben, (waaronder ook degenen uit Nederland en Curaçao). Tegelijkertijd wordt de luchtplaats (sportveld) bezet door de containers, waardoor gevangenen dagelijks langer in hun cel moeten blijven. De spanningen in de gevangenis zullen toenemen en het personeel moet daarop worden voorbereid.

Detentieplan

Tijdens het ministerieel overleg in oktober 2018 is besloten dat het “bouwen aan een duurzame sanctietoepassing Sint Maarten 2018-2023”, hierna te noemen detentieplan, het nieuwe plan van aanpak wordt waarover de commissie op grond van de Samenwerkingsregeling rapporteert.

De commissie heeft eerder over het detentieplan gezegd dat het vooral een beleidsbepalend document is dat de weg wijst naar de invoering van een integrale detentieketen gericht, op het terugdringen van de recidive. Het is echter nog te weinig een toetsbaar plan aan de hand waarvan kan worden gevolgd welke stappen er hoe, wanneer en wie moeten worden gevolgd om tot de voorgestelde geïntegreerde ketenaanpak te komen. Over de aanpak daarvan adviseerde de commissie vanaf het prilste begin een programmamanager aan te stellen met als opdracht zo spoedig mogelijk een uitvoeringsplan op te stellen. Dit laatste, omdat het een omvangrijk (organisatorisch) en complexe ketenbenadering betreft, waarin ook de bouw van een nieuwe gevangenis een plaats heeft. Dit komt geheel overeen met bijlage 1 van het detentieplan.

Na de orkanen heeft de prioriteit gelegen bij herstel van de celcapaciteit en de opening van de jeugdinrichting. Nu die fase ten einde loopt is het geboden om de uitvoering van het detentieplan gestructureerd ter hand te nemen. Om daarmee een goede start te maken is een werkconferentie het aangewezen middel.

De commissie heeft toegezegd een format te leveren voor een uitvoeringsrapportage voor de gevangenis, gebaseerd op het detentieplan.

Bijlage 1 van het detentieplan onderscheidt drie fasen waarin geformuleerde ambities moet worden bereikt. Fase 1 ziet op de jaren 2018 en 2019. De commissie stelt vast dat het grootste deel van de werkzaamheden uit fase 1 nog niet is gerealiseerd, een deel in uitvoering is en met een ander deel nog niet is begonnen. In bijlage 1 worden vijf categorieën ambities genoemd. De eerste categorie is ambities m.b.t realisatie en resultaten. De commissie adviseert dringend ten spoedigste de volgende actiepunten uit deze categorie ter hand te nemen:

1. stel een uitgewerkt programmaplan op,
2. wijs een programmamanager aan, en
3. richt een deels vrijgestelde programmaorganisatie in

Verder zijn ambities geformuleerd mbt goed bestuur, ambities mbt sancties, ambities mbt HRM en ambities mbt gebouwen. Ook daarvan is, m.u.v. van het deel gebouwen, het grootste deel niet gerealiseerd of in aanvang genomen. De commissie roept in herinnering dat met de vaststelling van het detentieplan in het ministerieel overleg als nieuw plan van aanpak, beide landen zich hebben gecommitteerd aan de volledige en tijdige aanpak daarvan. Het advies is dan ook zo spoedig mogelijk met de uitvoering te beginnen. Om daarmee een goede start te maken is een werkconferentie het aangewezen middel.

UNOPS

Tijdens het gesprek met de commissie heeft de minister van Justitie uitgelegd dat hij UNOPS (United nations office for project services) per brief van 10 juni jl. heeft verzocht een voorstel te maken voor de verbetering van de infrastructurele voorzieningen in de rechtshandavingsketen, waarbij de gevangenis een prominente

plaats heeft. Het resultaat moet zijn een breed uitvoeringsplan, waarin ook wordt aangegeven hoe een projectorganisatie moet worden ingericht. Ten tijde van het bezoek van de commissie was het antwoord op die brief nog niet ontvangen. De commissie heeft kennisgenomen van de inhoud van genoemde brief en acht de door de minister gekozen weg een goede, met de kanttekening dat het alleen de infrastructurele voorzieningen betreft. Anders gezegd: de harde kant van de rechtshandhaving. De commissie vraagt vooral ook aandacht voor de zachte kant, zoals de personeel, opleiding, bejegening, dagbesteding, jeugddetentie, reclassering etc. die zwak functioneert mede door gebrek aan opleiding en personele onderbezetting.

Wat er nodig is om die keten te versterken moet op dezelfde wijze als voor de harde infrastructuur in kaart worden gebracht. Het detentieplan vormt daarvoor de leidraad omdat het aangeeft wát er gedaan moet worden. Hoe, door wie en wanneer moet in een implementatieplan worden vastgesteld. Een goede weg daarvoor is de door de commissie aanbevolen werkconferentie met alle betrokken partijen. De werkconferentie moet als resultaat een werkplan opleveren dat door de minister vastgesteld kan worden. Planning en control moet daarin een prominente plaats krijgen.

De commissie heeft de wenselijkheid om dit traject te starten met het bijeenroepen van alle betrokken partijen, waaronder ook de ministeries van OCJS (Onderwijs, Cultuur, Jeugd en Sport) en VSA (Volksgezondheid, Sociale zaken en Arbeid), bij de minister van Justitie neergelegd.

OCJS Jeugdzaken

In het kader van de ketenaanpak van het detentieplan heeft de commissie ook kennisgemaakt met de minister van OCJS en zijn medewerkers van jeugdzaken. In het bijzonder was de commissie geïnteresseerd in het jeugdbeleid (preventie) en de betrokkenheid van het ministerie bij het spoedig te heropenen jeugdinrichting MLC. Voort is met de minister het belang besproken jongeren in het onderwijssysteem te houden en te voorkomen dat zij drop-outs worden, omdat een aanzienlijk percentage van deze groep in de criminaliteit beland. Duidelijk is dat er bij het ministerie van OCJS veel enthousiasme is om deel te nemen aan de voorbereidingen voor een implementatieplan voor de detentieketen.

In het gesprek kwam voorts de in 2012 ingestelde commissie justitieel jeugdbeleid ter sprake. Dat is een adviescommissie over jeugdbeleid van de minister van Justitie waaraan alle betrokken partijen deelnamen. Deze commissie is al lange tijd niet meer bijeen geweest, hetgeen door de gesprekspartners werd betreurd. Bij het ministerie van OCJS zijn er ook financiële middelen beschikbaar voor jeugdprojecten van Justitie. Deze moeten dan wel bij OCJS worden voorgedragen.

De commissie adviseert de minister van Justitie, vooral met het oog op de binnenkort te heropenen MLC, de regie te nemen door commissie justitieel jeugdbeleid nieuw leven in te blazen.

4. Overzicht van aanbevelingen en adviezen

1. De commissie adviseert om op korte termijn een uitvoeringsplan op te stellen, zoals verwoord is in het Detentieplan.
2. De commissie adviseert het ministerieel overleg er bij de minister van Justitie op aan te dringen nog dit jaar een werkconferentie te organiseren met als doel een implementatieplan op te stellen, als bedoeld in de eerste aanbeveling en conform de aanbeveling in de brief van de commissie aan de minister van 18 februari 2019.
3. De commissie adviseert de minister van Justitie de adviescommissie justitieel jeugdbeleid nieuw leven in te blazen.
4. De commissie adviseert om op korte termijn een MO te houden over de rapportage en besluiten te nemen die voor de voortgang van belang zijn.

Onderstaande aanbevelingen uit de vorige rapportage hebben nog niet tot het geogde resultaat geleid en worden daarom wederom opgenomen.

- 4. De commissie ontvangt graag op korte termijn van de minister van Justitie het verzoek om een advies over het gewijzigde functieboek, omdat het hier gaat om een wijziging van de eerder vastgestelde gevangenisorganisatie.*
- 5. Adviseert het Ministerieel Overleg de minister van Justitie te wijzen op het in de Samenwerkingsregeling voorgeschreven adviestraject voor wijzigingen van plannen van aanpak waar het gaat om het uitvoeringsplan van aanpak voor het detentieplan.*
- 6. Er bij de minister op aan te dringen per omgaande een adequaat programmamanagement in te stellen, dat een aanvang moet maken het uitvoeringsplan.*
- 7. De regering van het land uit te nodigen in de begrotingen van 2020 en volgende jaren voldoende en zichtbaar, middelen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de plannen van aanpak van de politie en detentie inrichtingen op Sint Maarten.*
- 8. De commissie adviseert de minister van Justitie dringend om het ministerie van Justitie te reorganiseren en de personeelsformatie op te schonen. Dit is een randvoorwaarde voor het succesvol uitvoeren van de plannen van de politie en de gevangenis en het is ook een activiteit uit het detentieplan.*